

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33324
Nom	Psicoendocrinologia
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2020 - 2021

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1319 - Grau de Psicologia	Facultat de Psicologia i Logopèdia	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1319 - Grau de Psicologia	23 - Psicoendocrinología	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
SUAY LERMA, FERRAN	268 - Psicobiologia

RESUM

La Psicoendocrinologia és una disciplina psicobiològica que estudia la relació bidireccional entre l'activitat del sistema neuroendocrí i la conducta, tant l'observable com la privada, a nivell cognitiu o afectiu. Aquesta relació es descriu en blocs temàtics que aglutinen aspectes metabòlics, evolutius, socials i experiencials de l'individu.

Els coneixements i destreses a adquirir en aquesta assignatura són fonamentals al llarg de la formació científica i investigadora en Psicologia, especialment en l'àmbit de les Neurociències. A més, permet a l'estudiant conèixer el substrat neuroendocrí de la conducta humana en els diferents àmbits d'aplicació de la Psicologia amb l'objecte de millorar la salut integral de l'individu, tant en les seues relacions interpersonals (vinculacions afectives, dinàmica de grups) com en el seu desenvolupament personal (problemes del desenvolupament, conducta alimentària, conducta sexual, estat d'ànim, funció cognitiva o el maneig de l'estrès). Finalment, aquesta assignatura permet a l'estudiant adquirir competències necessàries per al treball en equips multidisciplinaris en l'àmbit de la salut i els recursos humans.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

1319 - Grau de Psicologia :

R4-OBLIGACIÓ D'HAVER SUPERAT PRÈVIAMENT L'ASSIGNATURA

33296 - Fonaments de psicobiologia

Altres tipus de requisits

Es recomana comptar amb coneixements i destreses d'assignatures prèvies impartides pel Departament de Psicobiologia, en les quals s'ha abordat l'estructura general del sistema endocrí, la relació entre hormones i agressió i la implicació de les hormones en el desenvolupament sexual.

Així mateix, es recomana comptar amb coneixements i destreses bàsiques d'informàtica, a nivell d'usuari.

COMPETÈNCIES

1319 - Grau de Psicologia

- Ser capaç de descriure i mesurar variables (personalitat, intel·ligència i altres aptituds, actituds, etc.) i processos cognitius, emocionals, psicobiològics i conductuals.
- Saber proporcionar retroalimentació als destinataris de forma adequada i precisa.
- Ser capaç d'elaborar informes orals i escrits.
- Conèixer les obligacions deontològiques de la psicologia i ajustar-s'hi
- Conèixer els processos i les etapes principals del desenvolupament al llarg del cicle vital en els seus aspectes de normalitat i anormalitat.
- Conèixer els fonaments biològics de la conducta humana i de les funcions psicològiques relacionats amb els processos de pensament i de llenguatge.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

Descriure els processos hormonals al llarg del cicle vital

Identificar i descriure els patrons hormonals associats al dimorfisme sexual, l'estrès, l'estat d'ànim, la conducta social i la funció cognitiva

Discriminar entre alteracions psicològiques primàries i secundàries a alteracions endocrines per a establir un diagnòstic diferencial.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció a la Psicoendocrinologia

Concepte de Psicoendocrinologia. Breus notes històriques de la disciplina. Tècniques. Organització general del sistema endocrí.

2. Hormones i metabolisme

Introducció. L'eix tiroïdal i els aspectes metabòlics. Aspectes conductuals i desajustaments de l'eix tiroïdal. El metabolisme de la glucosa i la conducta. Anabolisme, catabolisme i hormones implicades.

3. Hormones, desenvolupament i cicle vital

Introducció. Perfils hormonals en l'embaràs i lactància. Dimorfisme, desenvolupament prenatal i naixement. Orientació i identitat sexual. Hormones tiroïdals i desenvolupament cerebral. Hormona del creixement, funcions i alteracions. Pubertat i adolescència. L'envelliment i els desajustos hormonals.

4. Hormones i conducta social

Interacció social i hormones. Estatus i dominància. Hormones, conflicte i relacions interpersonals. Anabolizants i conducta agressiva.

5. Estrés i adaptació

La resposta adaptativa d'estrès: sistemes mèdulo-adrenal i hipotàlem-hipofiso-adrenal. Factors moduladors de la resposta d'estrès. Estrès crònic i salut. Indicadors psicobiològics de l'estrès.

6. Hormones i estat d'ànim

Patologies endocrines i estat d'ànim: glucocorticoides i hormones tiroïdals. Correlats hormonals de l'estat d'ànim.

7. Hormones i cognició

Hormones sexuals i aspectes cognitius. Hormones adrenals i cognició.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	45,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	5,00	0
Elaboració de treballs en grup	10,00	0
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Estudi i treball autònom	5,00	0
Lectures de material complementari	2,50	0
Preparació d'activitats d'avaluació	15,00	0
Preparació de classes de teoria	10,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	10,00	0
TOTAL	112,50	

METODOLOGIA DOCENT

Classes teòriques impartides pel professor en les quals es desenvoluparan els diferents continguts de la matèria, promovent al mateix temps la intervenció participativa dels estudiants a través de la resolució de les qüestions que vagen sorgint al llarg de l'exposició.

Classes teòrico-pràctiques amb suport de mitjans audiovisuals, enllaços a diferents webs amb contingut relacionat amb la matèria, manuals i articles científics i altres lectures i materials

Tutories programades individuals o en grup per a la supervisió de treballs pràctics, orientació i resolució de dubtes.

Sessions pràctiques en seminaris i laboratoris dirigits a aspectes aplicats, en els quals l'estudiant, de forma individual o en grup, treballa amb el material que se li facilita (proves, articles, equipament científic de registre de variables) per tal d'assolir un objectiu.

AVALUACIÓ**SISTEMES D'AVAUACIÓ I PONDERACIÓ**

Consta de dos apartats

1.- Valoració de continguts teòrics i pràctics mitjançant proves escrites objectives, de preguntes curtes, o d'assoliment de destreses (70%)

2.- Valoració de treballs que impliquen que l'estudiant ha desenvolupat competències de coneixement, comprensió i aplicació dels continguts de l'assignatura, que constituirà el 30% de la nota final. Aquest percentatge

podrà incloure treballs lliurats en classe, en finalitzar la sessió presencial, treballs lliurats al llarg del curs, dins dels terminis establerts per a cada cas, i presentacions públiques, individuals o en equip, fetes en classe. Algunes d'aquestes activitats, tal com s'anunciarà prèviament, seran no recuperables, i únicament podran ser superades si l'estudiant les completa el dia i hora en què es realitzen.

REQUISITS MÍNIMS

- Per a superar l'assignatura, és imprescindible obtenir un mínim del 50% de la puntuació màxima possible en l'examen teórico-pràctic (primer apartat de l'avaluació).

ADVERTIMENT

La còpia o el plagi manifest de qualsevol tasca que forme part de l'avaluació comporta la impossibilitat de superar l'assignatura, i pot suposar el sotmetiment immediat als procediments disciplinaris oportuns.

Cal tenir en compte que, d'acord amb l'article 13. d) de l'Estatut de l'estudiant universitari (RD 1791/2010, de 30 de desembre), és deure de l'estudiant abstenir-se d'utilitzar, o de cooperar en la utilització, de procediments fraudulents en les proves d'avaluació, en els treballs que es realitzen o en documents oficials de la universitat.

En horari de tutoria, el professor podrà requerir entrevistes individuals o en grup, amb la finalitat de verificar el grau de participació i d'assoliment dels objectius fixats per a qualsevol tasca desenvolupada. El fet de no acceptar aquesta verificació comporta no superar la tasca o activitat en qüestió.

SISTEMA DE QUALIFICACIÓ

L'avaluació de l'assignatura i la impugnació de la qualificació obtinguda estan sotmeses a allò que disposa el Reglament d'Avaluació i Qualificació de la Universitat de València per a títols de Grau i Màster (ACGUV 108/2017 de 30 de maig de 2017).

http://www.uv.es/graus/normatives/2017_108_reglament_avaluacio_qualificacio.pdf

D'acord amb aquesta, es concreta en escala numèrica de 0 a 10, amb expressió d'un decimal, a la qual s'afig qualificació qualitativa segons s'indica a continuació:

- 0 > Suspens < 5
- 5 > Aprovat < 7
- 7 > Notable < 9
- 9 > Excel·lent ≤ 10

Només se sumaran els diferents apartats considerats en l'avaluació quan se superen els requisits mínims establerts per a cadascun, en cas que, efectivament, s'hagen establert.

En l'acta de l'assignatura s'incorporarà la qualificació obtinguda en primera convocatòria, d'acord amb les següents regles:

- SUSPENS:

- o Si, havent cobert tots els apartats d'avaluació, ja siguen recuperables o no, la suma no arriba a 5.
- o Si no s'arriba al mínim establert en un apartat d'avaluació marcat com a requisit per a superar l'assignatura. Es farà constar la nota numèrica en base 10 de la qualificació de l'apartat suspès.

- NO PRESENTAT:

- o Si no consten qualificacions per a cap apartat d'avaluació.
- o Si es manca de qualificació en un o varis dels apartats recuperables i la resta haguera sigut superat.

En segona convocatòria, es procedirà d'acord amb les següents regles:

- NO PRESENTAT:

- o Si no consten qualificacions per a cap apartat d'avaluació.

- SUSPENS:

- o Possibilitat 1 (No s'han fixat requisits mínims en cap apartat). Quan la suma dels diferents apartats ponderats no arribe a un mínim de 5, es farà constar aquesta suma.
- o Possibilitat 2 (Hi ha mínims fixats en algun o en tots els apartats d'avaluació). Quan no s'haja aconseguit el mínim per a aprovar en algun dels apartats que haguera estat fixat com a requisit imprescindible per a superar l'assignatura, es farà constar la nota numèrica en base 10 de la qualificació de l'apartat suspès. Si n'hi haguera més d'un, es farà constar el de nota més alta.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Nelson, R.J. & Kriegsfeld, L.L. (2017): An Introduction to Behavioral Endocrinology, Fifth Edition. Sinauer Associates: Sunderland

Complementàries

- Brizendine, L. (2010). The male brain. Broadway Books.
- Brizendine, L. (2007) The female brain. Transworld Books.
- Brizendine, L. (2010). El cervell masculí. Barcelona: La Magrana.
- Brizendine, L. (2007). El cerebro femenino. Barcelona: RBA Libros.
- Ehrlenspiel, F. & Strahler, K.: Psychoneuroendocrinology of Sport and Exercise, Routledge, 2012
- Martínez-Sanchis, S. (Coord.) (2006). Hormonas, estado de ánimo y función cognitiva. Madrid: Delta

Publicaciones.

Neave, N. (2008). Hormones and Behavior: a psychological approach. New York: Cambridge University Press.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. CONTINGUTS

Els continguts es mantenen respecte a la guia original, encara que s'aprofundirà més en aquells necessaris per a l'adquisició de les competències i resultats de l'aprenentatge de l'assignatura.

2. VOLUMEN DE TRABAJO Y PLANIFICACIÓN TEMPORAL DE LA DOCENCIA

La presencialitat de l'assignatura i la seua planificació durant el primer quadrimestre s'ajustarà a les normes sanitàries en vigor d'acord amb l'article 3.2.2. sobre mesures en l'àmbit docent universitari, de l'acord de 19 de juny de 2020, del Consell de Govern, sobre mesures de prevenció enfront de la Covid-19 (DOGV de 20 de juny de 2020).

3. METODOLOGIA DOCENT

La metodologia docent serà de caràcter mixt, presencial i on-line d'acord amb les directrius de la Facultat de Psicologia. Les sessions on-line consistiran en el subministrament de materials i proves a través de l'Aula Virtual de manera síncrona i asíncrona, així com la resolució de qüestions que pogueren sorgir. Les sessions síncrones sempre coincidiran amb els horaris de cada grup, exposats a la web de la Facultat de Psicologia.

4. AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura és eminentment contínua a través de dos apartats:

- Sis proves lliurables, a través de l'Aula Virtual, sobre continguts teòrics i destreses pràctiques, la ponderació de les quals sobre la nota final de l'assignatura és del 10% per a cadascuna d'elles. Tres de les sis proves consisteixen en treballs pràctics desenvolupats presencialment en classe i, per tant, no seran recuperables. Els tres restants són proves escrites basades en continguts teòrics o recursos on-line que seran recuperables en la segona convocatòria. En la primera sessió s'informarà sobre quins seran les tasques recuperables i les no recuperables. La nota màxima que pot aconseguir-se en aquest apartat és de 6.

- Un treball/prova final escrita, la ponderació de la qual sobre la nota final de l'assignatura és del 40%. Aquesta tasca és recuperable i suposarà una elaboració desenvolupada per el/la estudiant que implique la reflexió creativa i/o crítica sobre diferents aspectes de l'assignatura. La nota màxima que pot aconseguir-se en aquest apartat és de 4.

REQUISITS MÍNIMS PER A APROVAR L'ASSIGNATURA

Per a aprovar l'assignatura serà necessari el compliment dels següents tres requisits:

- a) haver entregat, almenys, cinc de les sis proves lliurables,
- b) haver entregat el treball/prova final,
- c) aconseguir en el seu conjunt una qualificació final igual o superior a 5.

Si un treball no recuperable no ha sigut entregat perquè el/la estudiant no ha pogut assistir a l'activitat, per causes justificades o de força major, ha de comunicar aquesta circumstància al/la professor/a i aportar la documentació que avale la seua absència. En aquests casos, el/la professor/a pot dissenyar una activitat alternativa perquè el/la estudiant tinga l'oportunitat d'aconseguir la màxima qualificació.

En cas de suspens o no presentat en la primera convocatòria per no complir algun dels requisits, la segona convocatòria suposarà la presentació de nou, de manera virtual, de totes les activitats recuperables i el treball/prova final. El/la professor/a podrà convocar a el/la estudiant per a la realització d'una entrevista, presencial o virtual, sobre els continguts d'aquests treballs, la valoració de la qual formarà part de la nota final.

SISTEMA DE QUALIFICACIÓ

D'acord amb l'article 6 del Reglament d'avaluació i qualificació de la Universitat de València per als títols de Grau i Màster (ACGUV108/2017 de 30 de maig de 2017), el/la estudiant té dret a poder superar l'assignatura en segona convocatòria mitjançant la realització d'un examen oral o escrit en el qual s'avaluen totes les activitats d'avaluació contínua recuperables i a mantindre la qualificació de les no recuperables. També d'acord amb aquest Reglament, la nota final s'expressarà en una escala numèrica de 0 a 10 amb la qualificació qualitativa assignada als intervals numèrics, de la següent manera: Suspens [0-4.9], aprovat [5-6.9], notable [7-8.9] i excel·lent [9-10]. Per a la qualificació de MATRÍCULA D'HONOR, es pot convocar a un examen presencial o virtual a aquells/as estudiants amb una qualificació final igual o superior a 9.5.

Tots els treballs i proves seran revisats mitjançant el programari anti-plagi proporcionat per la Universitat de València. La comprovació del plagi amb un nivell de coincidència del 60% o superior, o la similitud equivalent entre els treballs de diferents estudiants suposarà la mínima qualificació possible per a tots els treballs que presenten plagi o similitud. El fet de presentar un treball o prova en diferents idiomes no eximeix del plagi o la similitud en els continguts i expressions.

5. BIBLIOGRAFIA

La que consta en l'apartat corresponent de la Guia Acadèmica.